

Een smekend leerling om wijsheid in zijn wandel

OUDEJAARSPREEK

En

Een nieuw schepsel in Christus

NIEUWJAARSPREEK

Overgenomen uit:

De werkzaamheden van Gods Gunstgenoten

16 Oefeningen over verscheiden plaatsen uit Gods Woord

Dordrecht 1728

Door

Dionysius Bouwman

Geboren 7 maart 1670 te Vianen

Schaapherder, schoolmeester

Daarna Gasthuismeester en krankbezoeker te Ijsselsteyn

Overleden 20 augustus 1726

STICHTING DE GIHONBRON

MIDDELBURG

2005

Een smekend leerling om wijsheid in zijn wandel

Uitgesproken op de laatste dag van het jaar

Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen. Psalm 90 : 12.

Geliefden.

Om onze harten van de aardse en wezenloze dingen los te maken en tot het zoeken en bedenken van het hemelse en eeuwige op te leiden, is er niets nodiger als de overdenking van de ijdelheid en kortheid van ons leven en de gewisse maar onzekere tijd van onze dood. Dat ons mensenleven ten enenmale nietig en ijdelheid is, hebben niet alleen de heilige mannen aangetoond, als zij *getuigen dat alle vlees is als gras en als een bloem des velds*, in Psalm 103 : 15, en Jes. 40 : 6-8; *als een rook en damp die voor een weinig tijd gezien wordt*, Jac. 4 : 14; *als een schaduw en als de lichte ijdelheid*, Psalm 39 : 6 en 62 : 10. Maar dat bevinden we dagelijks in al de dagen van ons ijdel leven, *dat niets is dan ijdelheid en kwelling des geestes*, Pred. 2 : 17 en 6 : 12.

Het leven van de mens kan verdeeld worden in vier delen:

- in de kindsheid;
- in de jeugd. Salomo zegt er van: de jeugd en de jonkheid is ijdelheid, Pred. 11 : 1;
- in de mannelijke jaren
- en de ouderdom.

Men zal bevinden dat het beste daarvan *moeite en verdriet* is, Psalm. 90 : 10. Want:

- de kinderen verslijten het leven zonder te weten dat men leeft;
- de jeugd brengt het door met zich op te houden in dingen die geen waarde hebben;
- de mannelijke jaren in zaken te bezorgen die alle verdwijnen;
- en de ouderdom, ten beste genomen, vergenoegt zich met het genot van het tijdelijke. Maar in allen is het leven niets dan moeite en verdriet.

En zoals ons leven ijdelheid is, vol moeite en verdriet, zo is ook de mens van een vrouw geboren kort van dagen, Job 14 : 1. Ons leven is bij de Heere als een handbreed en als niets voor Hem, Psalm 39 : 6. Ja, zij schieten voorbij als jachtschepen en als een weversspoel. Immers dat leert ons de bevinding, als we maar eens terugdenken hoe haast zijn twintig, dertig, ja zeventig of tachtig jaren voorbijgevlogen en laten niets dan een blote gedachte over. Wat wordt er veel met slapen, met eten, drinken en kostwinning doorgebracht; en de tijd zijn we kwijt eer we eens denken die te hebben.

En zoals ons leven kort en vluchtig is, zo volgt daarop de gewisse dood, zodat het stof wederom tot de aarde keert als het geweest is en de geest tot God die ze gegeven heeft, Pred. 12 : 7. *Want het is de mens eens gezet te sterven*, Hebr. 9 : 27. Zoals God tot hen zeide: *stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren*, Gen. 3 : 19. De levendigen weten dat ze sterven zullen; en dat er geen mens leeft die de dood niet zien zal, Psalm 89 : 49. Wat bij bevinding aan onze voorouders, vrienden, burens en bekenden dagelijks blijkt. Zo sterft de wijze en de dwaas, zo neemt de dood weg rijk en arm, de heer en zijn knecht.

Maar wat daarbij nog is aan te merken is dit, dat hoewel ons leven en einde met deszelfs wijze en plaats bepaald staat bij God, zodat de dagen der mensen bestemd zijn, het getal

zijner maanden bij Hem is en Hij een bepaling gemaakt heeft, die Hij niet overgaan zal, Job 14 : 5, nochtans is de tijd van ons sterven ons geheel onbekend en daarom wordt van de mens gezegd: *wij worden schielijk afgesneden en wij vliegen daarheen*. Geen uur noch ogenblik zijn we ons leven zeker; want hoe vast de mens staat, hij is toch enkel ijdelheid.

Deze dingen goed te overwegen zijn zeer nuttig om ons hart van de wezenloze dingen af te trekken, om niet aan te merken de dingen die men ziet, waarvan wij geen hoger lof kunnen geven als ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid, en om ons hart tot het zoeken van een blijvend goed en een waarachtig leven op te wekken, om op te merken en te zoeken de dingen die men niet ziet, die boven zijn, dat is het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, dat ons in dit leven vrolijk in de dood getroost en na de tijd in eeuwigheid gelukkig maken kan.

Maar al zijn alle gezegde dingen waar en bij ons zeker, zo is de mens (wat te verwonderen is) zo weinig hiermee recht werkzaam, alsof het door hem niet gekend noch geloofd werd. Ja wat meer is, bij Gods kinderen zelf ligt dat niet zo het betaamt, gevoelig op het hart; zodat ze dikwijls tot de Heere bidden hiervan geleerd te worden, zeggende: *Heere maak mij mijn einde bekend en welke de mate mijner dagen zij, dat ik weet hoe vergankelijk ik ben*, Psalm 39 : 5. Of zoals Mozes voorkomt in onze tekst, uit naam van Gods volk biddende: **"Leer ons also onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen."**

Deze woorden hebben we voorgenomen in dit uur tot een grondslag van verhandeling te leggen onder de zegen van de Heere. Uw aandacht zal wel zien dat we dit gekozen hebben naar de gelegenheid van de tijd, terwijl we vanavond het oude, snel doorgevloeid jaar eindigen en dus een stap dichterbij onze dood gekomen zijn, in welke niets beter ons past dan te bidden: *Leer ons also onze dagen tellen, opdat we een wijs hart bekomen*.

Deze Psalm draagt in zijn opschrift de naam: *een gebed van Mozes de man Gods*; waarschijnlijk gemaakt als Israël zeer zwaar tegen de Heere gezondigd en bijzonder gemurmureerd had, waarom de Heere Zijn toorn over hen wilde uitstorten, zeggende dat Hij ze allen in de woestijn doden zou, die boven de twintig jaar waren ten tijde zij uit Egypte togen, behalve Jozua en Kaleb; zie daarvan Num. 14.

Deze inhoud omvat eerst een beschrijving van Gods grootheid, zijn eeuwige Wezen en onveranderlijkheid in vers 2. Daarna een verhaal van Gods voorzienigheid, straffen en verkorting in en van het mensenleven, vs. 3-11. En dan een ernstig gebed om wijsheid, verzoening en zegening tot verkwikking in dat korte leven door Zijne goedertierenheden, vers 12-17. Onze tekst, het begin van dit gebed, omvat in zich een ernstig verzoek om toch verstandig de tijd van dit vergankelijk leven door het onderwijs van de Heere in acht mogen nemen, om een verstandig hart te krijgen, waarop dan al het volgende met zekerheid te wachten staat.

Een smekend leerling om wijsheid in zijn wandel.

Twee zaken staan ons daarin wat nader, op te merken:

- I. Ten eerste: De bede zelf: **Leer ons also onze dagen tellen**.
- II. Ten tweede: Het doel van de bede: **Opdat wij een wijs hart bekomen**.

Ten eerste: De bede zelf: *Leer ons also onze dagen tellen*.

De bidder

Wat de bidder betreft, de bidder die hier bidt is Mozes, maar zó dat hij heel Israël insluit, of in ieder geval die onder hen overtuigd waren van hun zonden en de rechtvaardigheid van Gods gedreigde straffen. Maar vooral de gelovigen zijn het die hij hier insluit, want hij zegt: *leer ons onze dagen tellen, opdat we een wijs hart bekomen*. Want zo zijn de heilige mannen, die voorgangers van Gods volk waren, gewoon hun gebeden met insluiting van anderen te doen. Zie Neh. 9 : 32, 33; Ezra 9 : 7 en Dan. 9 : 8.

HIJ Die Mozes met insluiting van Gods volk aanbidt, is de eeuwige God, de Jehovah, (vers 1 en 13,) en hun Verbondsgod, Jehovah hun God, vers. 17. Die alleen alwetend, almachtig en goed is, kan zijn en moet ook zijn het juiste Voorwerp van een heilige aanroeping. Matth. 4 : 10.

Inhoud van gebed

De inhoud van dit gebed is: *Leer ons* (o eeuwige God, Jehovah onze God) *alzo onze dagen tellen*.

Onze dagen zijn de dagen of de tijden van ons leven, die de Heere de een op de ander volgen laat, zoals die doorgaans met toepassing *onze dagen* genoemd worden, Psalm 144 : 4; Spr. 15 : 15, omdat God ons die geeft, om daarin te doen en bezorgen wat voor ons te doen is ten tijde van ons leven.

Onze dagen wordt onze leeftijd genoemd, niet zo zeer *onze jaren*. Het is om de snelle vergankelijkheid van ons leven te leren, omdat wij niet weten of wij een volgende dag nog leven; want wij worden, gelijk Israël het vaak ondervond, snel afgesneden *en wij vliegen daar henen*, vers 10.

Ja *onze dagen* worden zo genoemd omdat zoals de ene dag snel volgt op de andere, totdat de week en het jaar voorbij is, zó kort ons leven bij de dag steeds af, totdat ons hele leven ten einde gelopen is *en wij wederkeren tot verbrijzeling*, vers 3.

En deze dagen, is het verzoek van de bidders hier, *dat de Heere het ons wil leren tellen* of zoals het vertaald kan worden: *recht tellen*, zoals het grondwoord betekent, Num. 27 : 7; 2 Kon. 7 : 9. Want het is niet genoeg dat men weet te tellen hoe veel jaren of dagen men oud is, dat makkelijk te doen is. Maar wél te tellen, dat is de vergankelijkheid van ons leven ons steeds voor te stellen, te denken dat men alle dagen kan sterven. En bijzonder zo een gebruik daarvan te maken, dat we dag aan dag zorgen dit te doen en zo te leven, zonder dat het ons berouwt een van die dagen geleefd te hebben. Dat wordt genoemd: de tijd uit te kopen, goed te doen, terwijl wij tijd hebben, en de gelegenheid die de tijd geeft goed besteden.

Maar, slaat de mens van nature geen acht op zijn tijd, hoeveel reden hebben degenen die God zoeken Hem te bidden: *leer ons alzo onze dagen tellen*. Want merkt men aan dat er voor de mens niets kostbaarder is als de tijd, omdat alle dingen die er te doen zijn tot het tijdelijk en eeuwig welzijn gedaan moeten worden in zijn leven, en als deze voorbij is, komt zijn leven niet meer terug. Zo gaat veel tijd verloren: veel of wel álles verloren. Want zoals een koopman en een landbouwer zijn tijd van kopen en verkopen of van zaaien en oogsten voorbij laat gaan en daarbij veel verliest, zo verliest de mens bij het verzuim van de genadetijd zijn hele ziel.

Nu, het is alleen de Heere die de mens moet leren zijn tijd wel te tellen of wel besteden. En dat doet Hij niet alleen door vele voorbeelden dagelijks te stellen van mensen die Hij plotseling wegrukt uit het land der levenden en door Zijn Woord, waarin Hij de mens

aanwijst te gedenken aan zijn Schepper in de dagen van zijn jongelingschap, om goed te doen zo lang hij leeft en om de Heere te zoeken in de dag der zaligheid, waar Hij te vinden is. Maar bijzonder door Zijn Geest, door Wie Hij hem een gevoelige indruk geeft zijn nietigheid en snelle vergankelijkheid te kennen en steeds onze levenstijd bij uren en dagen af te tellen, om altijd te doen wat de Heere welbehaaglijk is. Is dat voor Gods volk nodig, de Heere wil er ook om gebeden zijn dat we gelovig onze dagen tellen. Dat is niet alleen weten dat onze levenstijd kort is, maar dat we het ook geloven en daarom die tijd wél waarnemen.

II. Ten tweede: Het doel van de bede: **Opdat wij een wijs hart bekomen**

En waarom bidt de man Gods (dat is Mozes) dit nu? Het is, zegt hij: *opdat wij een wijs hart mogen bekomen.*

Een wijs hart is een ziel verstandig van begrip en van oordeel in al dat hem voorkomt in het uiterlijke. Zoals Bezaliël en Aholiab wijs waren, om al het werk van de tabernakel met verstand te maken; en zo zal een wijze van hart verstandig genoemd worden, Spr. 16 : 21.

Maar bijzonder is *een wijze van hart*, een wie zijn ziel verstandig is in geestelijke dingen, Psalm 107 : 43. Die begrijpt de dingen die des Geestes Gods zijn. Ja, die in waarheid God vreest, welke vrees des Heeren het beginsel der wijsheid is, Spr. 1 : 7. *Deze wijsheid is van Boven; die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, gezeggelijk, vol van barmhartigheid en goede vruchten, niet partijdig oordelende en ongeveinsd*, Jac. 3 : 17. Met één woord, het is een werkelijke wijsheid in de praktijk dat men al zijn zaken zo heeft overlegd en zo doet als het gedaan moet worden.

Maar zo een verstandig, wijs hart ontbreekt de natuurlijke mens, die van zichzelf dwaas, onwijs en verstandeloos is en daarom niet gewend is te leven als wijzen, (die hun tijd wel waarnemen om daarin te bezorgen hetgeen nodig is), maar als onwijzen. Maar als de zondaar van God wordt bekeerd, dan wordt hij opnieuw wijs, dan komt de wijsheid in zijn hart, Spr. 2 : 10. Dan wordt hij vernieuwd tot kennis, naar het evenbeeld van Diegene, Die hem geschapen heeft, Col. 3 : 10. Maar er blijft echter nog veel dwaasheid en onoplettendheid in hem over, zodat hij nog te bidden heeft tot die Heere om een wijs of een nog wijzer hart te bekomen; de Heere moet hem voortdurend meer verlichten, Zijn verborgenheden leren en op alle dingen verstandig laten letten, om zo met wijsheid te leven in al zijn doen en laten.

Het verband van de woorden is zo samengevoegd, dat hij bedoeld dat door het recht tellen van onze dagen een wijs hart verkregen wordt; want zó zijn de woorden: *Leer ons also onze dagen tellen*, (let wel) *opdat wij een wijs hart bekomen*. En juist dan, als de Heere ons recht onze dagen leert tellen, zullen we een wijs hart bekomen. Want daardoor krijgt men een rechte kennis van zijn nietigheid en vergankelijkheid wat leidt tot ootmoed; daardoor leert men veel denken om Gods grootheid, eeuwigheid en opperheerschappij. Daardoor neemt men de tijd wél waar, om af te wijken van het kwade en om te doen wat goed is. En daardoor denkt men aan zijn levenseinde, wat alles kan dienen om een wijs hart te krijgen.

Waarde van dit gebed

En geliefden, hebben wij niet allemaal een belangrijke reden om met Mozes te bidden: *Leer ons also onze dagen tellen, dat we daardoor een wijs hart bekomen?* Want wat is nog uitnemender dan die wijsheid, die het voornaamste is? Spr. 4 : 7. Zij is kostelijker dan, robijnen en al wat u lusten mag en is met haar niet te vergelijken, Spr. 3 : 13-18.

Zelfs de trek der wijsheid is meerder dan de robijnen, Job 28 : 18. En de uitnemendheid der wijsheid is, dat ze haar bezitters het leven geeft, Pred. 7 : 12.

Nodig is dus de wijsheid om heilig en Gode welbehaaglijk te leven, om vrolijk en blijmoedig te sterven en om de eeuwige zaligheid te verkrijgen. Wel, wie zou dan niet zoeken te verkrijgen de zaligmakende wijsheid en het verstand, Spr. 5 : 5. Maar bedenkt: de wijsheid moet in dit leven gezocht en verkregen worden, niet alleen door ijverig onderzoek van Gods Woord, maar ook door een inwendige beschouwing van God en door een verstandig opmerken van het werk van de Heere.

Ja, dat is de praktijk van alle deugden, die uit de ware wijsheid vloeien, tot uitwerking van onze zaligheid met vrees en beven. Maar bedenkt dat wij tot zo'n groot werk maar een korte tijd hebben. Want de Psalmist zegt, de dagen, van onze jaren zijn zeventig, of zo wij zeer sterk zijn, tachtig jaren, vers 10. En hoe haastig en snel zijn die voorbij gevlogen als een gedachte, als een droom en als een weversspoel. Het lijkt van tevoren wel een lange reeks van leeftijd, maar als het voorbij is, is het als niets, en bedenk eens hoe veel er worden afgesneden in hun kinderjaren, anderen in hun jeugd, anderen in de kracht van hun leven, die dertig of veertig. Ik laat staan die de zeventig en tachtig niet bereiken; en toch moet in die korte tijd het eeuwig welzijn gezocht en begonnen zijn. Wel, bedenk dan eens met hoeveel reden dit door Gods volk tot de Heere gebeden wordt, opdat Hij hen de gelegenheid wil geven om die korte tijd wél in acht te nemen en te doen wat nodig is voor de eeuwigheid.

Bedenkingen tegen deze bede

Maar iemand mocht denken:

- *Waarom heeft de Heere toch het menselijk leven zo kort gesteld?*

Wij antwoorden:

? Het is niet alleen het vrije welbehagen van God dat ons in alles moet doen zwijgen, maar het kort leven is ook zo het beste, want door een lange reeks van leven zouden de zondaars nog meer gelegenheid hebben hun ongerechtigheid te vergroten. Ook dit moeilijk leven is voor de lijdende en strijdende heiligen al ruimschoots genoeg, die al vaak moeten zeggen: *zo wij alleen in dit leven op Christus waren hopende, zo waren wij de ellendigste van alle mensen*, 1 Kor. 16 : 19. Daardoor hebben ze in dit korte leven al vaak begeerte om ontbonden te zijn en met Christus te zijn, wat hen verre het beste is, Fil. 1 : 23.

Maar, men zou willen zeggen:

- *dan hadden de onbekeerde mensen nog meer tijd om zich te bekeren en de geroepen heiligen om in wijsheid, geloof en deugd toe te nemen en veel dienst aan anderen te doen.*

Maar bedenkt ook:

? Is de tijd van de bekering al niet lang aan de zondaars gegund als zij dertig, vijftig of tachtig jaar mogen leven? Als zij in die tijd van Gods lankmoedigheid niet bekeerd worden, zouden ze dan ook wel bekeerd worden al leefden ze tachtig of negentig jaar?

En wat Gods kinderen aangaat, is voor hen die korte levenstijd niet genoeg om daarin, als die goed besteed wordt, toe te nemen in de genade, naar de mate daarvoor vatbaar zijnde? Of denkt men dat de lange leeftijd hen die toename in genade zou kunnen geven, en dat alleen een lang leven op deze aarde voor anderen nuttig zou wezen? Worden zij vroeg weggenomen, God verwekt dan weer anderen in hun plaats. Zij kunnen vaak als zij getrouwer God dienen in dertig of veertig jaar, meer nut doen als in zeventig of tachtig jaar. Daardoor is dit korte leven al lang genoeg

om deze loopbaan te lopen, deze strijd te strijden en dit vreemdelingschap, door zo een nare woestijn als de wereld is, door te reizen.

Maar, men zou willen zeggen:

- *Is een lang leven niét als een grote zegen van God aan de Godvruchtigen beloofd?*

Wij antwoorden:

? Jazeker is een lang leven als een grote zegen van God aan de Godvrezenden beloofd in het vijfde gebod, Exod. 20 : 12; Eféze 6 : 2, 3 en Psalm 34 : 32, 33.

Maar, men moet een lang leven niet opvatten als een lang natuurlijk leven, maar in een heilig Godvruchtig leven, dat de naam van léven alléén verdient; en zo kan dan een mens met een kort leven twee of drie keer zo veel nuttiger leven als met een lang leven. Want let eens op, dat van niemand gezegd kan worden dat hij leeft, zo lang hij niet bekeerd is; heel de levenstijd voor de bekering is verloren. Die uit grond van vernieuwing het kwade laat en het goede doet en uit die grond zijn vader en moeder eert, die leeft niet alleen, maar het gaat hem wél. Hij leeft in korte tijd veel en lang als hij in wijsheid en deugd veel vordert en in die korte tijd doet wat een ander in een lang leven nauwelijks doet.

Dus belooft de Heere, Jes. 65 : 20: *Daar zal niet meer wezen een zuigeling van weinige dagen, noch een oud man, die zijn dagen niet zal vervullen, want een jongeling zal sterven, honderd jaren oud zijnde.*

Dat is een geheiligde, die sterft in zijn jeugd. Hij wordt beschouwd zo lang geleefd hebben als een oud man van honderd jaar, omdat hij door ijverig te zijn in het goede, in wijsheid en deugd zal zijn gevorderd, alsof hij honderd jaar had geleefd. Zodat hij drie- of vierdubbel in die korte tijd geleefd heeft. Hieruit blijkt dat niet een natuurlijk leven van veel jaren, maar een *heilig* leven in volle kracht een lang leven is.

Maar zou iemand willen zeggen:

- *Heeft de Heere ons mensenleven tot zo'n algemene duur gesteld van Mozes' tijd af, op ten hoogste zeventig af tachtig jaar, uiterlijk negentig en honderd jaar; waarom heeft het Hem behaagd de tijdsduur van ons leven zo geheel onzeker te stellen, dat we van jongs af niet weten wanneer, hoe, en waar wij zullen sterven?*

Wij antwoorden:

? Daarin openbaart de Heere niet alleen Zijn vrijmachtig welbehagen, maar dat doet Hij ook ten nutte van de mens, want zo betoont hij wel dat de hoogste top van ons leven slechts zeventig of tachtig jaren is. Maar dat echter niemand reden zou hebben te denken, dat hij zo lang zal leven. Zodat elk zodra hij jaren van onderscheid krijgt, zich zou bereiden door wél te leven tot een zalig sterven, om de tijd van zijn ontbinding steeds wakende af te wachten, gelijk Christus gezegd heeft, Matth. 25 : 13.

Want merk eens op, dat God wil dat ieder mens van jongs af aan zich op alle wetenschap zou toeleggen, wie zou dat doen als hij wist dat hij maar twintig en vijftientwintig jaar zou leven? Maar de Heere eist de kennis en deugd in de jonkheid te leren, Pred. 12 : 1. Dat zou vaak nog meer verzuimd worden als men wist dat men zeventig of tachtig jaar zou leven. Alles wat de Heere doet, of Hij pest, ziekten en andere ongemakken de mens toezendt, is opdat de mens daardoor tot bekering zou worden bewogen.

Tevergeefs was dit alles als de mens wist wanneer hij zou sterven. Ja, dat men niet weet wanneer men zal sterven is Gods wijsheid om de mens voor vele zonden, ook in de verzoeken, te weerhouden. Dit doet God om de mens tot het betrachten van

het goede op te wekken, om hem van de liefde van de wereld los te maken en hem vroeg tot de dood te bereiden en op te wekken. Daarom is de overdenking van onze korte en totaal onzekere levenstijd voor ons allen zeer nodig en nuttig, zodat we wel reden hebben tot God gedurig te bidden met Mozes: *Leer ons alzo onze dagen tellen, opdat wij een wijs hart bekomen.*

TOEPASSING

Indien de bede van Mozes deze waarheid bevat, aandachtigen, laat we dan veel denken aan de vluchtigheid van de tijd van ons leven. Sommigen van ons zijn twintig, anderen dertig, anderen veertig of vijftig jaren oud en sommigen tellen al ruim zestig of zeventig jaren; maar hoe snel zijn al die jaren van ons leven voorbij gestroomd, zodat men zeggen moet: Hoe zijn die jaren zo snel om, het is als een droom, wij kunnen vaak niet bedenken zo veel tijd geleefd te hebben. En denkt eens hoe vlug is dit jaar van driehonderdvijfenzestig dagen voorbij gestroomd! De een heeft het mogelijk doorgebracht met veel gemak, gezondheid en welvaren en een ander met veel zwakheid, ziekten, moeiten en verdriet.

Maar wie heeft nu het langste van dit jaar geleefd?

Mogelijk zult u zeggen: 'elk even lang.'

Nee vrienden, die de tijd het meest heeft besteed in de heilige dienst van God en die het meest is gevorderd in wijsheid en heiligmaking, die heeft twee à driemaal zoveel geleefd als een ander. Want niet het lang leven van de tijd, maar wel het leven naar de wijsheid van God is alleen een nuttig en lang leven. Want al schijnt wat genoeg in een lange levenstijd te zijn, zo is toch de tijd niets, maar de tijd wél waar te nemen brengt alléén het ware genoeg aan.

Maar bedenkt daarbij eens op het einde van dit jaar, wat de Heere ons al wonderen van Zijn goedheid heeft laten genieten en bovendien heeft Hij ons gegeven spijs om te eten, kleren om aan te trekken, vuur om ons te warmen, een bed om te rusten en boven dit alles de gezondheid. Ik zwijg nog van zoveel andere verkwikkingen.

Hoe heeft Hij ons land nog gezegend en het werk van onze handen bevestigd dat het ons nog aan niets heeft ontbroken. Wat is Zijn goedheid groot, dat Hij ons nog heeft bewaard van oorlog, van pest, van dure tijd, dat de donder ons niet verteerd, de wind ons niet hebben weggestormd, en de dieven ons van alles nog niet beroofd hebben.

Ja wat meer is, wat heeft de Heere ons nog een rustige tijd gegeven tot het onderzoeken van Zijn Woord; om Hem te aanbidden en om elkaars aangezicht in liefde te zien.

Wat al de middelen tot de zaligheid heeft de Heere ons gegeven en die zoveel van Zijn goedheid getuigen als zoveel er uren en dagen in dit jaar geweest zijn.

O, dit alles moet dienen om Gods Naam steeds weer te prijzen. We mogen we wel met David tot zevenentwintig keer toe hier over zeggen: *Looft de God des hemels, want Zijne goedertierenheid is in eeuwigheid!* Psalm 136.

De tijd is aan ons allemaal gegeven en de zegeningen van God in de tijd, opdat we daardoor in de kennis en deugd zouden worden bevorderd. Ook is dit alles aan de onbekeerden gegeven om tot bekering te worden geleid, Tim. 2 : 4.

Maar, aandachtigen, het is voor ons allemaal nu goed en nuttig te onderzoeken hoe dat we die mooie tijd hebben doorgebracht en hoe dat Gods goedheid door ons is beantwoord. Want dit jaar staat nu al weer tot onze verplichting om te verrekenen hoe dat het is besteed.

Maar aan de andere kant, hoe hebben wij dit jaar weer vele kwaden gezien, niet alleen dat iedereen, of immers de meesten ondervonden hebben hun lichamelijke zwakheden, pijnen, ziekten, ongemakken of andere huiskruisen of tegenspoed; maar ook hoe de Heere ons bezocht heeft met een brandende hitte, met zware donder en ook met een zware sterfte van de dieren. Ja, hoe de vrijheid van godsdienst in andere gewesten voor onze geloofsgenoten is bekort.

Wat meer is, wij zien hoe dat God met Zijn werking van de Geest gaat wijken uit Zijn Kerk en van Zijn volk. Nu, waartoe is dat anders dan dat de inwoners van deze wereld gerechtigheid zouden leren, opdat Gods volk de Heere zou bidden om de zonden te vergeven en terug te keren en om hen de tijd en de middelen tot de zaligheid te leren? Terwijl zij die dit hebben deze goed moeten gebruiken.

Maar ieder van ons behoort nu zichzelf te onderzoeken hoe men zich daarin gedragen heeft en wat voor vrucht het heeft nagelaten.

En wij bevinden ons nu heden nog allen in het leven, maar bedenkt eens hoe vele van onze vrienden, burens en bekenden zijn er al gestorven die dit jaar met ons begonnen? Wie anders heeft ons leven gespaard en het verlengd dan de Goddelijke goedheid? Hebben de rouwklagers die in de straten omgaan, de doodsklokken of de doodstekens ons wel gebracht tot het juist tellen van onze dagen? Hebben we ons de dag van de dood dagelijks, als was deze dag de laatste, wel voorgesteld, om ons de dood zo eigen te maken dat we daarmee gingen liggen en dat we daarmee opstonden? Want, vrienden, dan zou men al veel geleerd hebben om wél te leven en blijmoedig te sterven.

Maar bedenk eens: Hoe veel zijn er onder ons vreemd hiervan, om zo zijn dagen te leren tellen, zodat men een wijs hart mocht krijgen? Want is dat zijn dagen te tellen als men de minste indruk niet voelt, zoals de mensen met nieuwsgierige oren bij hele groepen staan als de doden worden begraven, als men zonder indruk naar een begrafenis kan gaan, al was de dood zeer ver van ons af? Is dat de dagen tellen als men zijn kostbare tijd zo ijdel en zonder nut doorbrengt tot tijdverdrijf of als men leeg is?

Want er is niets kostbaarder dan de tijd. De tijdverspillers zullen nog verlangen om een weinig tijd te hebben als hun tijd voorbij is. Zij zullen zich op hun doodsbed jammerlijk beklagen over de verwaarloosde tijd. Ja, is dat zijn dagen tellen als men zo weinig tijd besteedt om de kennis Gods en de godsdienst te oefenen? Want men wil zijn tijd niet afstaan. Wij behoren niet alleen veel van onze aardse bezigheden, maar ook wat van onze slaap- en etenstijd afnemen om in kennis en deugd te bevorderen. Om in korte tijd lang te leven, dat is veel werk te verrichten; en niet zoals veel mensen doen in een lang leven weinig af niets uitwerken dan alleen onnutte ballasten, terwijl zij geen goed verrichten en als onvruchtbare bomen op de wereld zijn.

En daarom, u onheiligen, die dit jaar nog onbekeerd zijn gebleven, bedenk, dit jaar is voorbij, dat heeft u weer verloren doorgebracht en zo vele jaren als u onbekeerd oud bent, zijn al verloren. Ja, zij staan tot uw last.

O, is het dan niet eens tijd dat u begint te leven? Wie weet of men dit aanstaande jaar ten einde zal brengen, ik laat staan of u het half zult eindigen, ja beginnen.

O, als u dat wist en dan het minste verlangen tot uw eeuwig welzijn had, u zou dan met dit oude jaar, hoe jong of oud u bent, uw oude zonden verlaten en zoeken naar een nieuw leven. Daarom bedenk, u heeft geen uur of tijd van leven te verliezen; nu terwijl u nog de nodigende stem Gods hoort zeggen: *Bekeert u tot Mij, waarom zoudt gij sterven?*

Nu, terwijl u de stem van de Heere hoort, verhardt uw harten niet. Ga nu eens tot onderzoek van uw voorgaande levenshandelingen, neem de toevlucht om behouden te

worden tot de Heere Jezus, leer nu eens te kiezen de weg van het leven en bidt de Heere om een wijs hart te mogen te verkrijgen, opdat er geen meerder tijd tot uw last mag komen.

Maar, geliefden, nu dit jaar ten einde loopt, bedenk eens wat en hoe veel ieder zijn zonden zijn waarin en hoe die zijn vermenigvuldigd met gedachten, woorden en werken. Bedenk eens hoe dat men het horen van Gods Woord, het aanbidden van Gods Naam, het gebruik van de heilige Sacramenten, de oefeningen van de liefde en barmhartigheid al heeft doorgebracht; zo vol gebreken en harteloos. En hoe dit alles ons tot schaamte, verootmoediging voor God en verlangen om vergeving in Christus moet opwekken. Ja, hoe dat ieder van ons die God een zondehatend en een deugdlievend hart gegeven heeft moet aanzetten, zichzelf, in de kracht van de Heilige Geest, te reinigen van alle besmetting van het vlees en de geest, om met een nieuw leven God welbehaaglijk te dienen in de tijd die nog over is om in het vlees te leven.

En weet u nog wat wij op de eerste dag van dit jaar u hebben toegewenst?: *Genade en vrede zij u vermenigvuldigd*, 1 Petrus 1 : 2. Is dat nu al aan ons geschied van God de Vader en onze Heere Jezus Christus? Werd de genade van God vermeerderd door kennis, geloof en liefde? Is daardoor bij ons de vertroosting van vrede overvloediger geworden?

Indien nee, het moet ons tot vernedering strekken, want de oorzaak ligt bij onszelf. Maar indien ja, het moet ons tot dankzegging aan God opwekken, want Zijn gunst heeft het ons geschonken en wij mogen zeggen: *Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uw Naam geeft eer, om Uw goedertierenheid en Uw waarheid wil*, Ps. 115 : 1.

Heeft de Heere ons met vele zegeningen begunstigd, wat is er voor ons allen meer nodig dan dat we de Heere de eer geven die Hem alleen toekomt. Want zoals alle goede gaven van Boven zijn, van de Vader der lichten, moeten we dat ook alles met nederigheid naar Hem terug brengen.

En heeft de Heere ons ook naar lichaam en ziel getuchtigd om onze ongerechtigheden, dan behoren wij onszelf te veroordelen en schuldig te kennen, en moeten zeggen met stille lijdzaamheid: *Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd*. Zodat wij God rechtvaardigen: *Heere Gij zijt rechtvaardig en elk een Uwer oordelen zijn recht*. Dat wij onze zonden verlaten en dat wij ons inspannen de tijd die nog overblijft onszelf te oefenen tot Godzaligheid om de Heere te dienen met eerbied en Godvruchtigheid, Hebr. 12 : 28.

Ondertussen vinden we ons verplicht u hartelijk te bedanken voor alle broederlijke en zusterlijke liefde en vriendschap, waarvan we moeten betuigen, dat dit ons tot veel genoegen, blijdschap en dankzegging aan de Heere verstrekt heeft en dat ons geen dienst lastig geweest is, omdat wij uw zielen met de teerste ingewanden van genegenheid lief gehad hebben. Ja al hadden we nacht en dag gearbeid, het zou ons maar tot het allergrootste genoegen geweest zijn, hadden we maar enige kunnen winnen of stichting door des Heeren zegen kunnen toebrengen. 't Is waar, vrienden, het heeft ons dikwijls wel bedroefd dat we onze kracht zo veel onnut, zonder vrucht hebben doorgebracht. Dat alzo zijn moest om te zien dat hij die de plant en die nat maakt niets is, maar dat het God alleen is Die de wasdom geeft. Maar de Heere zij geloofd dat echter onze arbeid onder u niet ten enenmale vruchteloos geweest is.

Maar nu, geliefden in de Heere, wil de Heere ons tezamen nog enige korte tijd onder elkaar laten om een hand of voet, en tot een mond te zijn tot opbouw van het lichaam van Christus, dan verzoek ik van u drie dingen tot vervulling van mijn blijdschap.

- ? Benaarstig elk zich om de belijdenis van de waarheid, door een heilig gedrag, overal en altijd te versieren, opdat de naam van God door geen ongerechtigheid mocht worden gelasterd en de oprechten niet ten uiterste bedroefd worden. Bidt de Allerhoogste dikwijls voor ons, opdat Hij Zijn kracht in onze zwakheid wil volbrengen, zoals wij kunnen betuigen dat wij u dikwijls in onze gebeden en voornemens gedenken.
- ? En als wij dit aanstaande jaar met u mogen leven, - of als de Heere onze levensdraad mocht afsnijden, - onderhoudt en vermeerderd de broederlijke liefde; dient de Heere met een eenparige schouder; hebt acht op elkander tot opscherping van de liefde en de goede werken en elk brengt dan toch wat toe tot opbouw van Gods Kerk.
- ? En dit wél betrachtende, zult u wel zien dat elk zijn tijd wél zal hebben waar te nemen. O, dat er toch niemand van ons een verkwister van de kostbare tijd is, maar dat we allen de tijd zorgvuldig ten goede besteden. Want zoals er een Godvruchtige niets smartelijker is dan dat iets af iemand zijn tijd wegneemt, zo is er ook niets aangamer dan een goede gelegenheid van de tijd en die wél te besteden. En, vrienden, zouden we de tijd niet ijverig besteden tot onderzoeken van waarheden, omdat er voor ons zo veel aan gelegen is? Zouden we niet veel tijd tot bidden en danken besteden, daar het nog de welaangename tijd en de dag der zaligheid is? Zouden we de tijd niet goed besteden, daar voor ons zo veel te overdenken, te beminnen en te doen is? Zouden we niet veel spreken van het goede op zijn tijd, daar *een reden op zijn pas gesproken is als gouden appels in zilver gebeelde schalen?*

Maar bijzonder, wil de Heere ons nog de tijd verlenen van de aanvang van een nieuw jaar, laat ons de Heere bidden dat Hij ons lere onze dagen recht te tellen, opdat wij een wijs hart bekomen. En om dat dan wél te betrachten, laat ons elk eens bij ons zelf denken, dat we in dit aanstaande jaar mogelijk zullen sterven en dus dagelijks denken: 'De tijd wordt snel korter, laat ons de tijd dag bij dag zo besteden, dat we wat doen tot het zoeken en bevorderen van de ware wijsheid; en laat ons van nu af ons maar bereiden tegen de dag van onze dood, opdat de Heere ons, als Hij komt, mag bereid vinden.' Want het grootste en nodigste moet immers eerst en meest gezocht worden. Als we dat mogen bezitten, kan het mindere van onze bezigheden ons elk opgelegd, zo veel te beter worden waargenomen.

- Ondertussen bemerken we dat God met Zijn genadige zegen wijkt uit Zijn Kerk. Daarom is het nodig te bidden *Keer weder Heere, tot hoe lange, en het berouwe U over Uwe knechten*, Psalm 90 : 13.
- Merken we hoe wij dag op dag de zegen van de Heere nodig hebben om onze tijd wél te besteden, dan is het ook nodig om te bidden: *Verzadig ons in de morgenstond met Uw goedertierenheid, zo zullen we juichen en verblijd zijn in onze dagen*, vers 14. 11
- Merken we dat onze broeders in andere gewesten verdrukt worden, wij hebben te bidden: *Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden en Uw heerlijkheid over hun kinderen*, vers 16.
- Bedenken we dat al onze voorspoed in het lichamelijke en geestelijke en de arbeid tot bekering en opbouw van vele zielen alleen afhangt van de zegen Gods, dan is het nodig om steeds te bidden: *De liefelijkheid des Heeren, onzes Gods, zij over ons;*

en bevestigt Gij het werk onzer handen over ons; ja het werk onzer handen bevestigt dat, vers 17.

Dan, geliefden, zullen we alzo zoetjes voorttreden, in de bitterheid onzer ziel. Al wat de Heere ons toezendt zullen we stil zoeken te dragen. Het goede zullen we dankbaar uit Zijn hand ontvangen, de geestelijke wasdom zullen we van Hem verwachten; in de duisternis zullen we naar Hem uitzien. En komt over ons de dood, in Christus zullen we nog triomferen en God zal met ons zijn van het begin des jaars tot het einde van het jaar. Of wat nog beter is, van het jaar en die dag tot in de eindeloze eeuwigheid. En daarmee eindigen wij dan, dit afgelopen jaar met te willen leren sterven, eer de dood komt, opdat we na de dood volmaakt mogen leven in eeuwigheid.

Voorts moet ik eindigen, mijn hartelijk geliefde vrienden, met u allen toe te wensen *van de God aller genade, de Vader der barmhartigheid, een genadig, heilig, gelukkig Nieuwjaar.*

Zo velen als er onder u bekeerd zijn, genade en vrede zij u vermenigvuldigd.

Die vader of moeder is in Christus: de Heere bevestig al uw raad en vervulle al uw begeerten.

Die jongelingen zijt in de Heere: de Algenoegzame versterke u met kracht door Zijn Geest naar de inwendige mens.

Die zwakke kinderen zijt in Christus: Jehovah zij u een eeuwige woning en van onder eeuwige armen.

Die nog op een valse grond en inbeelding rust: de Heere ontdekke u en make u aan u zelf bekend en Hij besnijde uw hart om de Heere lief te hebben.

Die nog aan enige zonde kleeft: de Heere scheppe u een rein hart en bekere u van uw slechte weg.

Die nog hinkt op twee gedachten, om God en de wereld tegelijk te dienen: de Heere doe u ontvliesen het verderf dat in de wereld is door de begeerlijkheden.

Die jong en onervaren zijt in het woord der gerechtigheid: de Heere geve u een lust tot waarheid in het binnenste.

Jehovah zegene de dienst van Zijn Woord, heilige en versterke Zijn dienstknechten, die in het Woord, en in de leer arbeiden.

De overheden van ons land zij Hij een genadig God, om geloof en bekering te geven of daar het is te versterken.

Hij zegene onze kinderen en huisgezinnen.

Hij gedenke in Zijn gunst aan de verdrukten om Zijns Naams wil.

Hij zegene onze in- en uitgang.

Hij krone het jaar met Zijn goedheid en doe Zijn voetstappen druipen van vettigheid in Zijn gunst en make ons allen tot nieuwe schepselen, om Hem, Die alle lof, prijs en ere oneindig waardig is, hier in de tijd en hiernamaals toe te brengen de betamelijke halleluja's in alle eeuwigheid!

AMEN.

Het nieuwe schepsel in Christus

Uitgesproken op de eerste dag van het jaar.

Zo dan indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel het oude is voorbijgegaan, ziet het is al nieuw geworden. 2 Korinthe 5: 17.

Geliefden in de Heere.

Wij beleven heden een nieuwjaar, een nieuwe tijd en een nieuwe verbintenis met God. Och, hadden wij nu ook allen een nieuw hart om de Heere de hoog verplichte dankzegging daarvoor te bewijzen!

- Ik zeg, wij beleven nu een nieuwjaar. Velen hebben het niet beleefd, maar de Heere heeft ons die hier allen nog levend zijn bewaard en door veel verzoeken geholpen. Met veel tijdelijke gaven en genademiddelen gezegend. God heeft het jaar gekroond met Zijn goedertierenheid; en Zijn voetstappen druipen nog van vettigheid. Psalm 65: 13. Wie van ons moet dan niet zeggen: *Heere, wat is de mens dat Gij zijner gedenkt?* Psalm 8: 5.
- Maar wij beleven ook een nieuwe tijd, namelijk de welaangename tijd. En de dag der zaligheid, 2 Korinthe 6: 2. Waarin al het wettische in de bediening van Mozes, - wat een zwaar juk was, - nu veranderd is in een staat van heilige vrijheid en van bediening van de Geest. Galaten 5: 1. 2 Korinthe 3: 7, 8. Dit wordt genoemd een nieuw en beter verbond dat in betere beloftenissen bevestigd is, Hebréeën 8: 6. Wie vindt zich hierover niet opgetogen om met Paulus te zeggen: *gezegend zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in den hemel in Christus.* Eféze 1: 3.
- Ja, wij beleven nu op deze dag ook een nieuwe verbintenis, of een vernieuwing van het verbond met de Heere in het gebruik van het Heilig Avondmaal. Want wij hebben heden de Heere de hand gegeven en hebben de Heere gezworen met luider stem, in of met het hart. En Hij Die goed is heeft tot ons gezegd: *Ik ben uw God.* Wie moet er niet over uitroepen: *wat zal ik den Heere vergelden voor al Zijn weldaden?* Psalm 116: 2. Maar och, moeten wij wederom zeggen, hadden wij nu allen een nieuw hart! De Heere heeft beloofd het te geven, Ezechiël 36: 26. En het moet door ons ook worden afgeweken, want Hij heeft gezegd: *zie Ik maak alle dingen nieuw.* Openbaring 21: 5. En ook met de woorden van David: *schep in mij een rein hart en vernieuwing in het binnenste van mij een nieuwen Geest.* Psalm 51:12.

Zie geliefden, in onze voorgelezen woorden wijst Paulus ons de rechte en vernieuwde gemoedsgestalte aan om in dit nieuwjaar, in deze nieuwe tijd en in deze nieuwe verbintenis bekwaam te wezen op de Heere te danken door in nieuwigheid des levens voor Hem te wandelen. Dit hebben wij op hoop van Gods zegen voorgenomen te behandelen in het begin van het nieuwe jaar. Immers, de apostel stelt vast, ***zo dan iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel.***

Om deze woorden een weinig toe te lichten, staat ons daarin te letten:

1. Ten eerste op het nieuwe schepsel zelf. *Zo dan iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel.*
2. Ten tweede en dan hoeverre deze vernieuwing zich uitstrekt: *het oude is voorbijgegaan, ziet het is alles nieuw geworden.*

1. Ten eerste op het nieuwe schepsel zelf. *Zo dan iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel.*

Het verband van deze woorden met de voorgaande en volgende doet velen hier denken aan een vernieuwde kerkstaat onder de dag van het nieuwe testament. En wel bijzonder aan hetgeen gekomen is, dat Christus de verzoening door de Zijnen heeft aangebracht en hij uit het lichamelijk gezicht verheven is aan Gods rechterhand. Zij leggen de woorden *die in Christus is* uit volgens het verband: *Zo dan wij kennen van nu aan niemand naar het vlees. En indien wij ook Christus naar het vlees gekend hebben, nochtans kennen wij Hem niet meer naar het vlees. Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel, het oude is voorbij gegaan, ziet, het is alles nieuw geworden. En alle deze dingen zijn uit God, die ons met Zichzelfen verzoend heeft door Jezus Christus, en ons de bediening der verzoening gegeven heeft.* Vers 16-18. Zij zeggen dat Paulus hier aantoonde dat nu de *uitwendige schaduwdienst* afgelegd is; dat men noch priester, leviet, noch offerande meer nodig heeft. Ja waarin men zelfs Christus niet meer kent naar het lichaam, of aan Zijn lichamelijke tegenwoordigheid vast hangt, of aan enige lichamelijke overblijfsels. Het is nu een tijd waarin men Hem geestelijk kent, verheerlijkt aan Gods rechterhand. En zo aanschouwende gelovig berust in het volbrachte verzoeningswerk. En dat men Hem geestelijk naar de wet der vrijheid als een nieuw schepsel dient. Deze verklaring kunnen wij niet afkeuren, maar stellen echter vast dat er zeker op een waarachtige vernieuwing van *hart* gezien wordt, onder de nieuwe bediening, want dat blijkt uit de gehele samenhang van dit hoofdstuk.

a. Het werk dat de Heere heeft vernieuwd wordt genoemd *een nieuw schepsel*, zoals Paulus dat ook beschrijft in Galaten 5: 15: *In Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch de voorhuid maar een nieuw schepsel.* Het wordt anders ook genoemd *de verborgen mens des harten*, 1 Petrus 3: 4. *Een inwendige mens*, Romeinen 7: 21. *Een geestelijk mens*, 1 Korinthe 2: 15. En *een nieuwe mens*, Eféze 4: 21 bestaande in *een vernieuwing naar het beeld Gods*, Kolossen 3: 10. *Dat hij de Goddelijke natuur deelachtig werd*, 2 Petrus 1: 4. Wat ook genoemd wordt *veranderd worden in de geest des gemoeds*, Romeinen 12: 2. En *wederom geboren te worden*, Johannes 3: 3. Dat is niet in hun wezen maar in hun *hoedanigheden*. En daarom genoemd *een nieuw schepsel te worden*, dat is: dat hij van kwaad goed, van dwaas wijs, van zondig heilig en van dood levend gemaakt is. Want voor deze vernieuwing is hij van God afhankelijk. Hij is tevoren een mens begaafd met ziel en lichaam, maar een gans verkeerd, boos en verdorven schepsel. Zijn verstand is verduisterd, zijn hart is boos, ja een stenen hart en zijn lichaam is een wapen van ongerechtigheid. Zodat hij een oude mens is en wel dood in zonde en misdaden. Maar in deze levendmaking wordt hij een nieuw schepsel; men verkrijgt verlichte ogen des verstands, Eféze 1:18. Zijn wil wordt Gods wil onderworpen; zijn hart wordt geopend; zijn denken wordt geestelijk, de hartstochten worden geregeld en het lichaam wordt als wapenen der gerechtigheid. Zodat hij dan wordt geschapen of herschapen in Christus tot goede werken, Eféze 2: 10.

b. En zo een nieuwe schepsel te worden is voor iedereen die zalig zal worden hoogst nodig, *want tenzij dat iemand wederom wordt, hij kan het koninkrijk Gods niet zien.* Hoe geschikt en zedig men ook is, God is enkel licht, waarheid en heiligheid; daarom

kan geen scheepsel als degene die in dit licht leeft en uit de waarheid geboren is, met God gemeenschap hebben. Dit leert de geliefde apostel in 1 Johannes 1: 5, 6. En daarom zegt Jehovah niet alleen: *maak u een nieuw hart*, of wat hetzelfde is, *bekeert u tot Mij want waarom wilt gij sterven?* Gods uitverkoren gezant zegt ook: *zonder heiligmaking zal niemand God zien*, Hebréeën 12: 14.

c. Maar is de mens zelf een scheepsel, dan kan hij zichzelf niet wederbaren of tot een nieuw scheepsel formeren, zomin als zichzelf te scheppen of levend te maken. Nee, dit geschiedt alleen door de uitnemende grootheid van Gods kracht, die de doden levend maakt en roept de dingen die niet zijn, alsof ze er waren. Want dit heeft Jehovah beloofd: *Ik zal uw hart besnijden*, Deut. 30: 6. *Ik zal u een nieuw hart en een nieuwen geest geven*, Ezechiël 11: 19. *Ik zal Mijn wetten in uw binnenste geven*, Jeremia 31: 33. *En Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen*, Ezechiël 36: 27. En daarom wordt het ook van de Heere afgebeden, Psalm 51: 12. *Zie, zo zijn dan alle mensen die door de genade van God hervormd worden naar God beeld, werkelijk nieuwe scheepselen.*

d. En dat alleen: *zo iemand in Christus is*. In Christus te zijn wil zeggen op het innigste met Hem verenigd te zijn zoals een rank in de wijnstok. De Zaligmaker zegt: *Gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zo zij niet in de wijnstok blijft, alsook gij niet, zo gij niet in Mij blijft*, Johannes 15: 4. Door het geloof waardoor de ziel met Christus één is, zodat hij in haar leeft en woont, *wordt zij met Hem een plant in de gelijkmaking van Zijn dood en opstanding*, Romeinen 6: 3. En zoals dit in zijn in Christus niet anders dan zo een nieuw scheepsel zal voortbrengen, kan er ook geen zekerder tekenen zijn dat men in Christus leeft, en men een nieuw scheepsel is. Of, om met Paulus te spreken: *dat Christus een gestalte in ons heeft gekregen*, Galaten 4: 19. *Zo iemand ...* Of hij een Jood of hij een heiden is, man of vrouw, rijk of arm, als iemand in Christus is, die is een nieuw scheepsel. God heeft hem tot een nieuw scheepsel geschapen.

2. Tweede deel. Hoe dan alles nieuw wordt.

(1) Ten eerste deze vernieuwing wordt zover uitgebreid, volgens het woord van de apostel: *het oude is voorbijgegaan, zie het is alles nieuw geworden*. Maakt men deze uitspraak toepasselijk op de bediening van het genadeverbond, dan is de betekenis: de oude huishouding Gods onder het oude testament naar de wet van het vleeselijk gebod werd tot de tijd der verbetering opgelegd. Deze heeft nu uitgediend en is verdwenen, zoals Paulus het toont in Hebréeën 8: 8-13. De gehele bediening is nieuw geworden. Daarom wordt het een bediening des Geestes en der heerlijkheid van het nieuwe testament genoemd, 2 Korinthe 3: 7. *Want de wet had een schaduw der toekomstige goederen, maar het lichaam is Christus Zelf*, Hebr. 2: 17. Zodat zij die in Christus zijn in de vrijheid staan en worden niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen, Galaten 5: 1.

Maar niet iedereen die onder de bediening van het nieuwe testament leeft is een nieuw scheepsel. Er wordt hier niet van zaken maar van personen sprak. Wij denken vooral dat hier aan vernieuwde mensen wordt gedacht die onder de nieuwe bediening leven. Van hen wordt gezegd: *het oude is voorbijgegaan, zie het is alles nieuw geworden*.

Het oude dat voorbijgegaan is, is de oude zondige natuur. De blindheid van het verstand, de wil om te zondigen, de besmetting van de consciëntie, het wandelen in haat en nijd en alle boze begeerlijkheden. Dit wordt genoemd *het vlees, het lichaam der zonden en de oude mens*, Eféze 4: 22.

(2) *En zie*, merkt er op, *het is alles nieuw geworden*. De hele mens is veranderd. Zijn ogen zijn geopend, hij leeft nu niet meer in de zonde, maar hij heeft een vermaak in Gods wet. Zijn consciëntie is gereinigd van de kwade neigingen en begeerlijkheden. Hij is van een wolf een lam geworden. Ja om zo te spreken, van een duivel veranderd in een engel en van een overgegeven booswicht in een aangenaam nieuw schepsel. Zodat men van hen zeggen moet: *eertijds waart gij duisternis maar nu zijt gij licht in den Heere*, Eféze 5: 8. Zoals dat in Paulus is gebleken die eerst een vervolger was, maar de Heere maakte hem door vernieuwing een ijverig voorstander en prediker van Christus in Zijn kerk. Dit wordt genoemd *de bekering des zondaars tot God* waarin de mens al zijn oude wegen verlaat en terugkeert tot God. Hij laat af van het kwade en doet het goede, Psalm 34: 15.

(3) Maar hier is een moeilijkheid op te lossen. De zonden kleven Gods kinderen nog aan na de vernieuwing, zodat ze nog een wet der zonde in zich behouden; of liever die in hen overblijft, hoewel zij die haten. Deze strijd tegen de wet huns gemoeds, Romeinen 7: 23. Het is vlees dat strijd tegen den Geest, Galaten 5: 17. Dat de zonden hen nog licht omringen, Hebreëen 12: 1. En dat ze nog dagelijks in velen struikelen, Jakobus 2: 2. En dat niemand kan zeggen dat hij geen zonden heeft, 1 Johannes 1: 8. Hoe kan Paulus dan zeggen: *zo dan indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel, het oude is voorbijgegaan, zie het is alles nieuw geworden?*

Wij moeten hierover aanmerken:

- a. Dat in de wedergeboorte de hele mens wel wordt vernieuwd, zodat er niets in de mens is, of het is deze vernieuwing deelachtig. Maar niet zo dat deze eerste vernieuwing volmaakt is in trappen. Evenals van een dode die opgewekt werd gezegd kon worden dat hij geheel levend was geworden, hoewel hij nog met doodsdoeken was omwonden en enige overgebleven zwakheden had behouden, zo kan ook wel van een wedergeborene gezegd worden dat hij geheel nieuwgeboren is, al is hij tot de volle vernieuwing in de hoogste mate nog niet gekomen.
- b. Ook is in hen het oude voorbijgegaan, en het is alles nieuw geworden ten opzichte van de keus der ziel. Want God heeft hen gegeven een geheel nieuw hart en een nieuwe geest in het binnenste van hen. En Hij heeft Zijn wet geschreven in de vlezene tafelen van hun hart. Zo hebben de oude zonden geheel afgekeurd zonder nog één daarvan te beminnen. En al Gods geboden hebben ze in alles voor recht gehouden, om ze allen te doen, Psalm 119: 127.
- c. Ja het is voor hen die in Christus zijn alles nieuw geworden, omdat Christus deze hele nieuwmaking door Zijn gehoorzaamheid ter dood toe voor hen heeft verworven. Zo geworden zij gezegd allen met Hem gestorven te zijn en opgestaan, ja in Hem volmaakt te zijn.
- d. En het is alles nieuw geworden omdat zij niet alleen het gehele vlees met de bewegingen en begeerlijkheden hebben gekruist, Galaten 5: 24. Maar ook omdat zij jagen naar de volmaaktheid om zo naar hetzelfde beeld in de gedaante veranderd te worden van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door des Heeren Geest, 2 Korinthe 3:18.

(4) En zo geliefden, is de betekenis van deze woorden, dat degenen die in de dag van het nieuwe testament in Christus is, die in Hem oprecht gelooft, en zo met Hem verenigd is, een nieuw schepsel is. Zijn oude zondige natuur en leven is voorbijgegaan. Het houdt in zijn heersende liefde op, het is alles nieuw geworden, volgens de Godsspraak in Jesaja 43: 18: *Ik gedenk der vorige dingen niet. En, zie Ik zal wat nieuws*

maken. En zo maakt God in de mens een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, of een hemelsgezinde ziel en een vernieuwd lichaam, volgens de Godsspraak in Jesaja 65: 17. Doordat Christus nu de verzoening heeft aangebracht en Hij allen die in Hem zijn alles en in allen geworden is, Kolossenzen 3: 11.

Toepassing

Conclusies uit de tekst.

1. Stel dit allen met mij vast, dat elk die zalig zal worden een nieuw schepsel moet zijn. Want dat leert Christus duidelijk, dat wijst het evangelie en zelfs de natuur, dat er niet een mens ten hemel kan gaan die niet veranderd en vernieuwd is. Hetzij óf in de kindsheid, óf in de jongelingschap, óf in de mannelijke jaren, óf in de ouderdom: die niet wedergeboren, die niet veranderd en niet vernieuwd of bekeerd is, kan onmogelijk zalig worden.
2. Maar stelt nu voor het tweede met mij vast, dat wij nu allen één van beide zijn. De oude of nieuwe schepselen. Wij zijn óf dood óf levend. Want een tussenstand is er niet. Die in zijn oude toestand nog leeft waarin hij geboren is in zonden en misdaden, die heeft zijn oude natuur nog. Maar die een nieuw hart heeft gekregen, is een nieuw schepsel.
3. Stel dan vast dat zovelen als er in Christus zijn, die zijn nieuwe schepselen, want die in Christus gelooft is Hem deelachtig geworden en die heeft Hem aangedaan. Nu die moet vanzelf een nieuw mens zijn. Want Christus heeft Zich daartoe overgegeven opdat Hij ons zou verbssen van alle ongerechtigheid en Zichzelf een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken, Titus 2: 14. Maar die niet in nieuwigheid des levens wandelen zijn ook niet met Christus begraven door den doop in den dood en bijgevolg zijn zij niet in Christus, Romeinen 6: 3,4.
4. En stel dan ook met mij vast dat die nieuwe schepselen zijn in Christus, dat daar het oude is voorbijgegaan en dat het daar alles is nieuw geworden. Zodat de hele ziel en het hele lichaam is vernieuwd dat er niet één zonde meer geliefd wordt en niet één deugd onbetuigd gelaten wordt.
5. En breng dit nu ieder tot zijn eigen ziel hoe wij het in ons bevinden. Want het zal daar niet op aankomen of wij weten dat wij vernieuwd moeten worden, en of anderen ons daarvoor aanzien, maar of wij het inderdaad en waarheid zijn of niet. Over zo een gewichtig stuk moeten we ons dikwijls verwonderen hoe het wezen kan dat de belijders die onder dit woord leven, hier niet meer opmerken, dat men onder de heidenen zoveel van het transformeren van een mens gewaagd. Zelf heeft Ovidius een heel boek daarvan geschreven. Hoe ondoordacht is dan een volk dat Jezus' leer zo dikwijls gehoord heeft en echter niet tot zichzelf inkeert of men wel vernieuwd is? Temeer daar het zeker is dat ieder mens in een andere vorm gegoten moet worden en een andere gedaante moet verkrijgen. Hoewel de mens een mens blijft in zijn wezen moeten zijn hoedanigheden worden vernieuwd. Zoals bijvoorbeeld een schilderij waar de gedaante van een lelijk beest of de duivel op geschilderd staat. Als een goed schilder de schildering vernietigd en daar een schoon mens of engel op geschilderd wordt het een nieuw portret, maar behoudt het zijn paneel. Zo is het, om bij een gelijkenis te spreken, in deze vernieuwing. God moet door Zijn Geest een nieuwe gedaante drukken op onze ziel. En wij hebben wel toe te zien of dat gebeurd is.

Vraag iemand *hoe dat men dat weten kan of men vernieuwd is ?*

Wij antwoorden: zo'n grote verandering als deze vernieuwing geeft, is al te groot dan dat een opmerkende ziel dat niet zou kunnen vinden. Bedenk eens:

- Bij zo een vernieuwing is altijd een pijnlijk gevoel over de zonde. De oude natuur wordt niet verbroken zonder smart.
- Hier kom bij een leven in Christus, zodat het verstand, de wereld en de gedachten tot God worden gekeerd.
- Daarbij zoekt men geestelijk voedsel om de oude natuur te verbreken en de nieuwe gestalte te sterken.
- Dan kiest men een nieuw gezelschap zodat men vernieuwde mensen tot de voorwerpen van zijn liefde boven alle anderen kiest.
- Met één woord, dan wandelt men in alles gedurig in nieuwigheid des levens.

Tot ontdekking van niet vernieuwden.

Denk er dan aan, allen die nog in de natuurstaat leeft dat u moet veranderd en nieuwe schepselen worden, of dat gij in het koninkrijk Gods niet kunt ingaan. En dat moet nu, in deze tijd gebeuren, of u bent voor eeuwig verloren. Bent u daar wel eens over bekommerd? Hebt ge uw oude leven daartoe al te lief? Is er bij u geen blijvende zucht om een nieuw schepsel te worden? Weet dan, dat u nog leeft onder de vloek.

- a. Ik weet wel, velen denken al nieuwe schepselen te zijn omdat ze leven onder de bediening van het nieuwe testament. Maar evenals degenen die onder het oude verbond naar de Joodse wijze leefde en dezen geen recht hadden om te denken dat ze een besneden hart hadden, zomin geeft onder het nieuwe verbond een uitwendig godsdienstige leven iemand het recht te denken dat hij een nieuw schepsel is.
- b. Anderen willen van zo een vernieuwing niet graag horen. Waar komt dat vandaan? Dan omdat zij het niet zijn en het niet graag willen worden ook. En omdat ze hun oude leven al te liefhebben.
- c. Men vindt anderen die denken al nieuwe schepselen te zijn omdat ze wel eens een ontroering hebben gehad of omdat ze van vele zonden afstand hebben gedaan en vele goede dingen betrachten. Maar dit is toch geen vernieuwing door de Geest, als die droefheid naar God er niet is geweest en uitgewerkt heeft een onberouwelijke bekering tot zaligheid. En als die verandering van daden niet voortgekomen zijn uit vernieuwing. Want alle verandering is nog geen vernieuwing. Saul werd ook in een andere man veranderd, 1 Samuël 10:6. Maar zijn hart werd niet vernieuwd. Daarom, geen verandering van de zeden is genoeg tot zaligheid, maar een vernieuwing van het gemoed is nodig.
- d. Want er zijn ook mensen die als het ware tussen de oude en de nieuwe natuur blijven hangen, zoals de Heere zegt in Hosea 7: 8: Efraïm is een koek die niet is omgekeerd. Ja dezen zijn als een onwijs kind wat in de kindergeboorte is blijven staan. Geen wonder, want een nieuw schepsel zal van al het oude moeten afgaan, het moet alles nieuw worden.

En daarom, die onder u tot nog toe geen waarlijk nieuwe mensen geworden bent, rust toch niet, wordt eens ontroerd. Vraagt u om raad? Wij zullen tot u zeggen:

- gelooft dat u schepselen moeten worden, dat God u tot een nieuw mens moet maken. Legt u als geheel onmachtig voor God neer.
- Bidt de Heere: schep mij ook God een rein hart, zal 151: 12.
- Blijft onder het levendig en krachtig woord.
- Ja, zo door het geloof in Christus te zijn. Zijn kracht zult gij getransformeerd, dat is herschepen worden tot een nieuw schepsel.

Tot opwekking van vernieuwden.

Maar u, die wel vernieuwd werd door genade en de Heere Jezus aangenomen hebt, wiens hart is vernieuwd zodat u God in liefde kent, in wiens hart de wet Gods geschreven is, ja die de hele nieuwe mens hebt aangedaan:

- a. Dankt God voor deze dierbare genade waartoe u geen lust nog kracht had om er ooit te komen. Want de Heere heeft tot ulieden gezegd: leef, in uw bloed, leeft! Denkt daarbij eens dat God u van eeuwigheid heeft verordineerd en door Zijn voorzienigheid zolang bewaard heeft in het leven totdat u vernieuwd werd. Jezus is daartoe in de wereld gekomen en heeft Zichzelf overgegeven opdat u tot een nieuw mens zou worden geschapen, Eféze 2: 15. Hij kwam tot u zeggen: *Ik maak alle dingen nieuw*. De Heilige Geest is daartoe gekomen om u die zo ellendig in de zonde lag, te vernieuwen. Het evangelie is daartoe verschenen om u te wederbaren. De heilige bondszegelen zijn u daartoe gegeven als genadepanden van het nieuwe verbond om uw deelgenootschap hieraan te verzegelen. Hoe kan dit anders dan met de grootste liefde en dankzegging worden erkend? Roep dan vrijuit: wat zal ik den Heere vergelden voor al Zijn weldaden? Psalm 116: 12. *Loof de Heere mijne ziel, en al wat binnen in mij is Zijn heiligen Naam*, Psalm 103: 1.
- b. Maar hoe zult u nu het beste God voor deze vernieuwing danken, anders dan door in nieuwigheid des levens te wandelen? Romeinen 6: 4. Dat wil zeggen, niet meer in de zonde, maar naar de wil van God te leven. Te leven in gerechtigheid en heiligheid al de dagen uws levens, Lucas 1: 75. Dat verschilt zeer veel van het leven in zondige begeerlijkheden van het leven der natuurlijke mensen, van het leven der geveinsden wat alleen maar uitwendig is, zonder hart. Maar dit nieuwe leven vloeit uit een vernieuwd hart. En zo brengt een bekeerde vruchten voort der bekering waardig. Daarom zegt Jezus: *hierin wordt Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt*, Johannes 15: 8.
- c. Ja, in zo een wandelen in nieuwigheid des levens wordt God gedankt dat als een bewijs van de ware vernieuwing. Dan toont men dat het oude is voorbijgegaan en dat het alles nieuw is geworden. Niet één zonde moet men dan meer bij de hand houden er niet één deugd meer onbetracht laten. Want heeft men in zijn oude natuur in de wereld geleefd, de begeerlijkheden van het vlees gediend, vol kwade bedoelingen geweest, in boosheid zich toegegeven, of oprecht en vals gehandeld, eigen eer en voordeel gezocht, ... u ziet wel als men vernieuwd wordt, is al het oude voorbijgegaan. Het wordt afgekeurd, verworpen en gekruist. Want daarin kende men God niet, beminde Hem niet en zocht men ook Zijn woord niet tot vermaak; toen bad men niet hartelijk en had heilige mensen niet lief. Maar nu is het alles nieuw geworden. Men kent God, Hij wordt gezocht, bemint, gevreesd, en geëerd. Zodat er een leven op volgt dat zoveel verschilt van het vorige als het licht van duister, leven van dood en waarheid van leugen.
- d. Daarom geliefden, zoals een boom gekend wordt uit zijn vruchten, zo wordt een nieuw mens gekend uit zijn nieuwe wandel. Toont daarom met der daad dat u nieuwe schepselen bent. Laat de wereld het zien en laat het blijken voor al Gods kinderen dat u een zaad zijt dat de Heere heeft gezegd. Nieuwe dingen zijn meestal de beste, de aangenaamste en sierlijkst. Hij zou niet zoeken op een nieuwe wijze te leven? Van een slaaf tot een vrijgelatere te worden, van een bedelaar tot rijkdom en eer te komen, van een kind tot een man te worden en van een veracht man tot een koning te worden? Nu, dat vereist een nieuwe levenswijze.

Meerdere beweegredenen voor Gods volk om in nieuwigheid des levens te wandelen.

Tot zo een nieuw leven verbindt u alles wat nieuw is. Denkt eens aan het volgende:

- Het is een nieuwjaar, het oudejaar is verdwenen en het nieuwe is weer aangekomen. Wat is er nodiger als te tonen dat men nieuwe schepselen is door een nieuw leven?
- Wij hebben een nieuwe bediening, vrij voortreffelijker dan de bediening van Mozes. Wel, die een nieuw deeg geworden is, wat betaamt u beter dan feest te houden in de ongezuurde broden van oprechtheid en waarheid? 1 Korinthe 5: 7.
- Er is een nieuw verbond, verzegeld door het Heilig Avondmaal waardoor de Heere Zijn gunstgenoten hun jeugd vernieuwt als van een arend, Psalm 103: 5. Past het dan niet om te betonen dat men de nieuwe mens heeft aangedaan en dat men verandert wordt door de vernieuwing des gemoeds?

Ja kinderen Gods, die vernieuwd van hart bent, denk eraan dat u een nieuwe Heere dient. Voorheen was de satan en de wereld en uw zonden uw heer. Nu is Jezus uw wettige Heer. Wie dan Hem alleen moet u zoeken te behagen? Uw hebt een nieuwe weg gekozen, de weg des levens wat is er dan nodigen als daarop te wandelen en verder te gaan? Uw hebt een nieuwe erfenis ontvangen. Ook wat vast u dan om waardig te leven als erfgenamen der heiligen in het licht? Uw hebt een nieuwe naam ontvangen die de mond des Heeren uitdrukkelijk gedoemd heeft, Jesaja 62: 2. Wat past u beter als zo een naam met de daad te betonen? Uw hebt in al uw daden een nieuw doeleinde voor het oog, wat is er beter dan dat doel steeds te bereiken?

Heeft onze oude mens het voorgaande jaar ons nog aangekleefd en zeer gekweld, o laat ons die in de nieuwjaar afleggen. Het oude moet toch voorbijgaan alles moet in ons nieuw worden zullen we in het nieuwe Jeruzalem binnenkomen. Die rein is moet nog gereinigd worden; en die rechtvaardig is moet nog gerechtvaardigd worden, Openbaring 22:11. Zijn wij in Christus, dan moeten wij vervuld worden met vruchten der gerechtigheid opdat wij tot de beminde van onze ziel kunnen zeggen: *Aan onze deuren zijn allerlei edele vruchten, oude en nieuwe. O mijn Liefste, die heb ik voor U weggelegd*, Hooglied 7: 13.

Tot troost.

Zodoende zal Hij Die het gelaat des aardrijks vernieuwd, Die een nieuw hart geeft en Die alle dingen nieuw maakt, ons ook reinigen, geheel en al, om zonder vlek of rimpel, als een reine maagd Jezus de ware Zielsbruidegom, na onze dood te worden voorgesteld. Ja ons sterfelijk lichaam zal Hij ook eens in de opstanding der rechtvaardigen vernieuwen in onsterfelijkheid, heerlijkheid, kracht en geestelijkheid, met Hem. Daar zal Hij ons brengen waar geen oude zonden, geen oude huid, geen oud gebrek ons meer zal aankleven. Daar geldt het in volle kracht: *al het oude zal zijn voorbijgegaan en het zal alles nieuw geworden zijn*. En wij zullen eenmaal bewonen een nieuwe hemel en een nieuwe aarde in dewelke gerechtigheid wonen zal. Die deze hoop dan op de Heere heeft reinige zichzelf gelijk Hij rein is.

Besluit en zegenwens.

Hiermee besluiten wij met u toe te wensen een gezegend, heilig, zalig nieuwjaar.

- Zoveel als er onder u nog oude natuurlijke mensen zijn, wensen en bidden wij God almachtig, dat hij u in Christus wil maken in deze dag, tot nieuwe schepselen. Dat het oude mag voorbijgaan en dat het alles nieuw mag worden.
- Zoveel als er de eerste vernieuwing deelachtig zijn, God make u meer blijikbaar dat uw werk in waarheid is en geve u altijd in nieuwigheid des levens te wandelen.

- En zoveel als onder u betonen door een tere wandel voor God dat u nieuwe schepselen zijt, de Heere versterke, bevestiging en volmaakte u in Hem. Hij vernieuwing Zijn kerk; hij leidde ons met al de vernieuwden in het nieuwe Jeruzalem daarboven is. Om zo met de 144.000 maagden te zingen het nieuwe lied. Halleluja, halleluja. Amen, ja amen.